

GERSYK4403 – Farmakologi

Våren 2012 – Pensumlitteratur

Ansvarlig for emnet: Kirsten Myhr og Randi Myhr

Pensum:

Hedvig Nordeng, Olav Spigset. Legemidler og bruken av dem. Gyldendal akademisk 2007, 3. opplag 2010. www.gyldendal.no/akademisk/37grader

Pensum er de kapitlene som omfattes av forelesninger.

Torgeir Bruun Wyller. Geriatri. En medisinsk lærebok. Kapittel 30. Gyldendal akademisk 2011.

Norsk legemiddelhåndbok 2010 relevante legemiddelkapitler, kapitlene om leverfunksjon, nyrefunksjon, bivirkninger, interaksjoner. www.legemiddelhandboka.no

Anbefalt litteratur:

Thomas Bielecki, Bente Børdahl. Legemiddelhåndtering. Lærebok for sykepleiere og vernepleiere. Med øvingsoppgaver i legemiddelregning. Gyldendal akademisk 2008.

Elektronisk oppgavesett i legemiddelregning:

www.gyldendal.no/akademisk/legemiddelhandtering

Terje Simonsen, Jarle Aarbakke, Roy Lysaa. Illustrert farmakologi bind 1 og 2, 2004; 2. utg. Fagbokforlaget.

Anders Hartmann, Trond Jenssen. Nyremedisin – en praktisk veileder. Gyldendal akademisk 2008; 2. utg.

Artikkelsamling

Artikkelsamling per 20 mars, inneholder

- 1) generelle artikler og de fleste fra norske studier. Se også Wyllers referanseliste til kapittel 30.
- 2) artikler som ble delt ut på kurset. Det er også lenker til artikler på slides i presentasjonene.

1) Generelle artikler og rapporter/lovverk

1. Rundskriv. Legemiddelhandtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp. SHDIR , IS-9/2008.
<http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/legemiddelhandtering-for-virksomheter-og-helsepersonell-som-yter-helsehjelp/Publikasjoner/legemiddelhandtering-for-virksomheter-og-helsepersonell-som-yter-helsehjelp.pdf>
2. Forskrift om legemiddelhandtering i virksomheter som yter helsehjelp. Lovdata. Sist endret 18.12.2009. <http://www.lovdata.no/cgi-wift/lcles?doc=/sf/sf/sf-20080403-0320.html>
3. Riktig legemiddelbruk til eldre pasienter/beboere på sykehjem og i hjemmesykepleien. Forslag til tiltak. Helsedirektoratet, Rapport 02/2011. IS-1887. STOPP- og NORGeP-kriterier er lagt ved rapporten. www.helsedirektoratet.no (STOPP-kriterier med slettede svar, var gruppeoppgave 9 mars. Vedlegget med svar delt ut i etterkant).
4. Romskaug R, Wyller TB. Sykehjemsmedisin møter sykehusgeriatri. Tidsskr Nor Legeforen 2012; 132(4): 398-9.
5. Vanedannende legemidler. Forskrivning og forsvarlighet. Helsetilsynet 2001. IK-2755.
http://www.helsetilsynet.no/upload/Publikasjoner/andrepublikasjoner/vanedannende_1_egemidler_forskrivning_forsvarlighet_ik-2755.pdf
6. Effekt av tiltak for å redusere potensielt uhensiktsmessig bruk av legemidler i sykehjem: en systematisk oversikt over randomiserte kontrollerte forsøk. Rapport fra Kunnskapssenteret nr 14-2010.
<http://www.kunnskapssenteret.no/publikasjoner/9629.cms>
7. Socialstyrelsen. Indikatorer för god läkemedelsterapi hos äldre.
www.socialstyrelsen.se/publikationer2010/2010-6-29.

8. Nyborg G, Straand J, Brekke M. Inappropriate prescribing for the elderly – a modern epidemic? *Eur J Clin Pharmacol* 2012. Online ahead of print. DOI 10.1007/s00228-012-1223-8.
9. Kristjansson SR, Wyller TB. Avslutning av forebyggende legemiddelbruk hos eldre. *Tidsskr Nor Legeforen* 2010; 130(17): 1726-8.
10. Ranhoff AH, Bakken MS, Granås AG, Ruths S. Uheldig legemiddelbruk hos eldre. *Tidsskr Nor Legeforen* 2010; 130: 1809.
11. Rognstad S, Brekke M, Fetveit A et al. The Norwegian General Practice (NORGE) criteria for assessing potentially inappropriate prescriptions to elderly patients. A modified Delphi study. *Scan J Prim Health Care* 2009; 27: 153-9.

Kortversjon:

Rognstad S, Straand J. NORGE-kriteriene – et verktøy for riktigere legemiddelforskrivning til eldre. *Norsk Farmaceut Tidsskr* 2010; nr 12: 34-5.

12. Ruths S, Straand J, Nygaard HA. Multidisciplinary medication review in nursing home residents: what are the most significant drug-related problems? The Bergen District Nursing Home (BEDNURS) study. *Qual Saf Health Care* 2003; 12: 176-80.
13. Halvorsen KH, Granås AG, Engeland A, Ruths S. Prescribing quality for older people in Norwegian nursing homes and home nursing services using multidose dispensed drugs. *Pharmacoepidemiol Drug Saf* 2011 Sep 13. doi: 10.1002/pds.2232 [Epub ahead of print]
14. Kersten H, Ruths S, Wyller TB. Farmakoterapi i sykehjem. *Tidsskr Nor Legeforen* 2009; 129(17): 1732-5.
15. Nygaard HA, Naik M, Ruths S, Straand J. Nursing-home residents and their drug use: a comparison between mentally intact and mentally impaired residents. The Bergen district nursing home (BEDNURS) study. *Eur J Clin Pharmacol* 2003; 59(5-6): 463-9.

2) Artikler knyttet til spesielle diagnoser, terapivalg

1. Iden KR, Hjørleifsson S, Ruths S. Treatment decisions on antidepressants in nursing homes: a qualitative study. *Scan J Prim Health Care* 2011; 29(4): 252-6
2. Ruths S, Straand J, Nygaard HA, Aarsland D. Stopping antipsychotic drug therapy in demented nursing home patients: a randomized, placebo-controlled study – the Bergen District Nursing Home Study (BEDNURS). *Int J Geriatr Psychiatry* 2008; 23(9): 889-95.
3. Ruths S, Straand J. Antipsykotiske midler mot uro ved demens – medisinsk behandling eller kjemisk atferdsregulering? *Tidsskr Nor Legeforen* 2005; 125: 1672-5.
4. Dietrichs E (leder). Hvordan medisinere hjernen? *Tidsskr Nor Legeforen* 2005; 125: 1628.
5. Selbæk G, Engedal K. Atypiske antipsykotika hos eldre pasienter med demens. *Tidsskr Nor Legeforen* 2008; 128(9): 1060-1.

Artikler delt ut på kurset

Ikke-selektive NSAIDs og sikkerhetsdata for kardiovaskulære og gastrointestinale bivirkninger – behandlingsråd. RELIS database 2008; RELIS Øst: spm 3037 (www.relis.no)

Ketoprofen gel og effekt på smerter ved bløtdelsskader. RELIS database 2009; RELIS Øst: spm 3902. (www.relis.no)

Borchgrevink PC et al. Bruk av opioider mot sterke smerter. *Tidsskr Nor Legeforen* 2004; 124(3): 337-8.

Helland A et al. Problem forte – er kombinasjonen paracetamol og kodein rasjonell? *Tidsskr Nor Legeforen* 2004; 124(16): 2084-7.

Klepstad P et al. Genetisk variasjon – viktig for klinisk virkning av opioider? Tidsskr Nor Legeforen 2005; 125(9): 2655-8.

Statens legemiddelverk. Riktig bruk av statiner.

http://www.legemiddelverket.no/templates/InterPage_83502.aspx (05.03.2012)

Raknes G, Schjøtt JD. Dosering av legemidler ved overvekt og undervekt. Tidsskr Nor Legeforen 2008; 128(16): 1843-4.

Tho I. Smeltetabletter – fordeler og ulemper. Tidsskr Nor Legeforen 2012; 132(4): 424-5.

Hupfeld S, Gravem H. Depotplastre som administrasjonsprinsipp for legemidler. Tidsskr Nor Legeforen 2009; 129(6): 531-2.

Castberg I, Spigset O. Hyponatremi ved bruk av psykofarmaka. Tidsskr Nor Legeforen 2006; 126(12): 1610-1.

Larsen B, Myhr K. Starte opp og slutte med et antidepressivum – like lett? Nor Farmaceut Tidsskr 2011; nr 3: 18-9.

Rongve A et al. Psykose ved Parkinsons sykdom. Tidsskr Nor Legeforen 2012; 132(2): 155-8.

Slørdal L, Spigset O. Grunnleggende farmakokinetikk – absorpsjon. Tidsskr Nor Legeforen 2005; 125(7): 886-7.

Slørdal L, Spigset O. Grunnleggende farmakokinetikk – distribusjon. Tidsskr Nor Legeforen 2005; 125(8): 1007-8.

Spigset O, Slørdal L. Grunnleggende farmakokinetikk – eliminering. Tidsskr Nor Legeforen 2005; 125(9): 1181-2.

Spigset O, Slørdal L. Grunnleggende farmakokinetikk – likevekt. Tidsskr Nor Legeforen 2005; 125(10): 1344-5.

Spigset O. Cytokrom P-450-systemet. Tidsskr Nor Legeforen 2001; 121(28): 3296-8.

Vurdering av en pasients legemiddelregime. RELIS databasen 2009; spm.nr. 3627, RELIS Øst. (www.relis.no) (Til oppgaven 6.mars)